

Gruppe G kan føre til et bedre tilbud for alle prioriterte grupper

Fra 1. januar 2023 har unge voksne i alderen 21–26 år rett til et utvidet fylkeskommunalt tannhelsetilbud. Positivt for Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) hvis pengene som følger med brukes der de skal, mener tannlege i Innlandet.

 TONE ELISE ENG GALÅEN

NB! Samme dag som denne utgaven av Tidende går i trykken, 24. mars 2023, kom Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv 1-2/2023 som varsler endringer som vil bli fremmet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i mai. Endringene ser ut til å bli at 21–24-åringene får refundert 75 prosent, mens 25–26-åringene kan få refundert 50 prosent av igangsatt behandling, men ikke noe utover det.

Tilbudet innebærer at aldersgruppen 21–26 år betaler 50 prosent av fylkeskommunens egne takster for tannbehandling. Pasientgruppe G ble innført i 2022 for aldersgruppen 20–21 år. Nå blir gruppen utvidet opp til 26 år. Det betyr nye rammeoverføringer til fylkeskommunene.

– Oppgavene i DOT er gjennom årene blitt flere og mer omfattende. Behandlingsbehovet innen pasientgruppene rus, psykiatri og eldreomsorg har økt, uten at det nødvendigvis har ført til flere ansettelser, sier tannlege Ragnhild Henriksen Løken ved Hamar tannklinikk.

Nå har tjenesten fått en ny pasientgruppe, samtidig som staten overfører midler til å løse den.

– Dette betyr at det investeres mer i DOT enn på mange år. Det er positivt, men da må pengene som følger med

brukes slik at kapasiteten til tjenesten faktisk øker. Fylkeskommunene har mange underfinansierte oppgaver. Både sentralt og lokalt må DOT være gode på å følge opp at rammeoverføringene brukes slik de er ment, sier Løken.

Løken understreker at hun uttaler seg på bakgrunn av egne erfaringer som en del av DOT i Innlandet. Andre fylker kan ha andre tilnæringsmåter.

Gruppe G er et gode

Da man innførte gruppe G (21–22 år) i 2022, mottok Innlandet fylkeskommune en rammeoverføring på 11,4 millioner kroner. Det førte til at det ble opprettet flere nye tannhelsestillinger rundt om i fylket. Ved Hamar tannklinikk ble det opprettet én tannlegestilling i hundre prosent og én hundre prosent tannhelsesekretærstilling.

– Men det er jo ikke slik at tannlegen eller tannhelsesekretæren som ble ansatt jobber kun med pasienter i aldersgruppen 21–22 år. Ansettelsene førte til at alle pasientgruppene fikk et bedre tilbud, sier Løken.

Når det nå kommer nye overføringer fordi pasientgruppe G utvides, mener Løken det vil kunne føre til flere stillinger i DOT.

– Hvis pengene brukes etter intensjonen og fører til flere ansettelser, tror jeg den nye pasientgruppen vil være et gode for DOT. Det er ingen tvil om at bemanningen enkelte steder er utilstrekkelig. Også NTF må følge opp for å sørge

Tannlege ved Hamar tannklinikk, Ragnhild Henriksen Løken, mener gruppe G kan komme til å bli et gode for Den offentlige tannhelsetjenesten. Rammeoverføringen som følger i kjølvannet av opprettelsen av gruppe G er den største investeringen i DOT på mange år, sier hun. Foto: privat.

Fylkestannlege i Innlandet, Claes Næsheim, kan komme til å øke bemanningen med tannpleiere i stedet for tannleger. Foto: Jørgen Skaug.

for at disse pengene faktisk går dit de skal og ikke til andre formål i fylkeskommunen, sier Løken.

Kan virke forebyggende

Hun forteller at pasientene i gruppe G blir glade og lettet når de får vite at de får behandlingen de har behov for til halv pris. Det er en kjærkommen ordning for unge voksne som er i ferd med å etablere seg i voksenlivet.

– Det er blitt hevdet at andre grupper har et større behandlingsbehov enn aldersgruppen 21–26 år?

– At det finnes grupper i Norge som har dårligere tannhelse enn en gjennomsnittlig 23-åring, er det vel ingen tvil om. Likevel kan man tenke seg at det er mange i denne aldersgruppen som nedprioriterer å gå til tannlegen, og at denne ordningen bidrar til at de likevel oppsøker tannhelsetjenesten. Da kan vi jobbe aktivt med forebygging og minimere reparasjonsbehovet på sikt. Det er bra. Både helsemessig for den enkelte, og også i et samfunnsøkonomisk perspektiv, sier Løken.

Hun understreker at det er politikerne på Stortinget som bestemmer hvilke pasientgrupper som får rettigheter i DOT.

– Det vil alltid være ulike meninger om hvilke grupper som skal prioriteres på tannhelsefeltet. Vi har fått denne oppgaven for å løse den på best mulig måte. Hvis rammeoverføringene til fylkene havner der de skal og det fører til flere ansettelser ved klinikkene, tror jeg det vil komme alle pasientene våre til gode, sier Løken.

Økte kapasiteten med 4 000 pasienter

Fylkestannlege i Innlandet, Claes Næsheim, sier de valgte å investere i Gjøvik, Hamar, Lillehammer og Elverum da tjenesten skulle forsterkes med tanke på 20–21-åringene i 2022.

– Vi fikk 11,4 millioner i økte rammeoverføringer og lyste ut tre og et halvt årsverk tannlege og tilsvarende for

tannhelsesekretær. I tillegg innrettet vi to ekstra behandlingsrom, ett i Elverum og ett i Lillehammer, forteller Næsheim.

Bemanningsøkningen tilsvarer en behandlingsskapasitet på 4 000 pasienter, og kom i gang etter sommerferien.

– Da vi gjorde opp status på enden av året så vi at vi i løpet av 2022 hadde fått 419 nye pasienter. Vi har dermed en del å gå på med hensyn til den varslede utvidelsen opp til 26 år, sier Næsheim.

– Midlene er ikke øremerket og fylkeskommunen kunne valgt å bruke dem annerledes?

– Dette var en ny ordning med ukjent kostnad, og det var enighet innad i fylkeskommunen om at man skulle bruke pengene på tannhelse slik intensjonen var. Det forventer vi at blir resultatet også når overføringen på bakgrunn av utvidelsen opp til 26 år kommer, sier Næsheim.

Vil ansette tannpleiere

Antallet nye pasienter i aldersgruppen 21–26 år (gruppe G) har så langt i år gitt DOT i Innlandet cirka 60 nye pasienter i løpet av januar og februar. Oppriggingen til en ny pasientgruppe må nødvendigvis skje over litt tid, men Næsheim sier Innlandet er godt skodd for oppgaven. Han vil dessuten vurdere å ansette tannpleiere i stedet for tannleger.

– Vi har allerede gående en del klinikktutviklingsprosjekter der vi har mulighet til å utvide med antall behandlingsrom. Foreløpige resultater fra et samarbeid vi har med Universitetet i Oslo, viser at den orale helsen hos den friske delen av befolkningen er omtrent like god som hos ungdomskullet. Det kan bety at det vil bli behov for mindre tjenester. Kanskje kommer Innlandet til å øke bemanningen med tannpleiere i stedet for tannleger, men først må vi nå metningspunktet med de stillingene vi allerede har utvidet med, sier Næsheim.